

Dragi roditelji,

Sigurno ste već primijetili da je Vaš prvoškolac u dom unio novi ritam i drugačiji ozračje.

Znanje „naše“ djece, osjećaj zadovoljstva uočenim napretkom te poticanje znatiželje za otkrivanje svega što ih okružuje ovise o svima nama.

Njihovu znatiželju trebamo zajednički poticati, napredak zajednički pratiti, a za njihove probleme i nejasnoće trebamo imati dovoljno vremena i strpljenja. Napredak "naše" djece će biti utoliko bolji ukoliko će naša zajednička nastojanja biti jedinstvena i budemo li dosljedni u njihovom provođenju.

Kako je najvažniji cilj rada u 1.r. usvojiti osnovnu vještinu čitanja i pisanja, važno je da vježbe koje ćete provoditi s djecom izvodite na sličan način kako to radimo u školi. Stoga ćete u sljedećem tekstu upoznati metode kojim ćemo se služiti u pripremnom razdoblju, tj. tijekom rujna.

METODE NASTAVE POČETNOG ČITANJA I PISANJA

A) Globalna metoda

Zasniva se na *mehaničkom pamćenju* tj. spajanju slike riječi (npr. LOPTA), izgovora i njezina značenja. Na taj su način djeca već naučila čitati mnoge natpise kojima su svakodnevno okruženi kao što su: VUCI/GURAJ, STOP, itd. Djeca pamte sliku riječi u cjelini bez ikakve analize (rastavljanja riječi na slova/glasove) i sinteze (sastavljanja riječi iz ponuđenih slova/glasove). To znači da *za ovaj način "čitanja" ne treba poznavati slova.*

U prvim danima susreta djece sa školom ova metoda, "čitanja" riječi i rečenica koje se javljaju uvijek u istom obliku, služi kao prijelaz prema sljedećoj metodi koja uvodi učenike u početno čitanje i pisanje, a ujedno daje djeci osjećaj "čitanja" bez obzira znaju li slova ili ne.

a) Obrada pojma rečenice

Prve se rečenice *sastavljaju pomoću slika i riječi koje učenici znaju globalno pročitati.*

Nakon što dijete globalno pročita takav red, složen od sličica i riječi, utvrdimo da je pročitao rečenicu. Potičemo ga da uoči po čemu se taj red razlikuje od ostalih koje su do sada čitali, tj. da *na kraju rečenice stoji točka* (na to trebamo paziti i pri pisanju), da su čitajući taj red dobili neku smislenu informaciju (trebaju *razumjeti što su iz rečenice saznali*), a kasnije uočavaju da *rečenice počinju velikim početnim slovom* (na to trebamo paziti i pri pisanju).

Navedene tri informacije *treba utvrđivati pri čitanju svake nove rečenice dok nismo sigurni da dijete bez teškoća razlikuje rečenicu/riječ/slovo/glas.* Nakon ovakvog vizualnog (vidnog) doživljaja rečenice dijete može samostalno usmeno sastavljati kraće rečenice pa mu možemo zadati da npr. sastavi rečenicu o olovci. Kada utvrdi da je izreklo rečenicu, može je slagati pomoću slova iz slovarice i "pisati" tj. precrtavati prepisivati u pisanku pazeći na točku (upitnik, uskličnik) te na veliko slovo na početku rečenice (kada će naučiti mala tiskana slova).

b) Rastavljanje rečenice na riječi

Upoznavanje riječi kao sastavnog dijela rečenice *polazi od* (globalno) *pročitane rečenice.* Nakon što dijete utvrdi da je pročitao rečenicu, tražimo da je zaokruži npr. plavom bojom. Zatim ga potičemo *da uoči od kojih se manjih dijelova sastoji rečenica* i da te dijelove zaokruži crvenom bojom. Utvrdimo da se ti dijelovi zovu riječi, a zatim ih dijete *prebroji i uočava koja je 1.,2.,3.... riječ u rečenici.* Kada se savlada vizualno rastavljanje rečenice prelazimo na usmeno rastavljanje rečenica. Dijete samostalno sastavi rečenicu, a pljeskanje uz svaku izgovorenu riječ pomaže mu da odredi od koliko se riječi sastoji rečenica te koja je riječ 1.,2.,3.,... po redu.

c) Rastavljanje riječi na glasove i slova (glasovna analiza i sinteza – temelj čitanja)

Nakon što se npr. globalno pročita riječ ANA, ona se zapisuje na ploču uz *istovremeno slijevajuće izgovaranje glasova AAANNAAA*. Kada se nakon nekoliko ponavljanja (pisanje slova uz izgovaranje glasova) stvori stupac zapisane riječi, *zaključujemo da smo izgovarali glasove, a zapisivali slova*. Također potičemo dijete *da uoči da se riječ* (zaokruži je crvenom bojom) *sastoji od slova koje vidimo* (zaokruži ih zelenom bojom), *tj. glasova koje izgovaramo/čujemo*, utvrđuju *od koliko se glasova sastoji pojedina riječ* (riječi se u početku trebaju sastojati od 3-4 glasa/slova) te *koji je glas unutar riječi prvi, drugi, treći....*

Djetetova sposobnost da čuje glasove unutar riječi, tj. da uoči koji se glasovi redom čuju i koliko ih u riječi ima te da je sposobno pojedinačne glasove spojiti u riječ je jedan od značajnih preduvjeta za uspješno svladavanje čitanja i pisanja stoga takve vježbe treba svakodnevno strpljivo provoditi ili potražiti stručnu pomoć.

Prijedlozi za vježbanje

Igre slušanja

Pronađi glas! - Roditelji čitaju niz riječi uz prethodni dogovor o glasu koji će se tražiti. Svaki put kada dijete čuje zadani glas treba pljesnuti, dignuti ruku ili signalizirati na neki drugi način. U početku birajte glasove koji se lako slušno uočavaju (R, Š, Ž, Č, S, Z, L...). Riječi izgovarajte bez naglašavanja osim ako primijetite da dijete ne uočava glasove. Na primjer: pažljivo slušaj riječi koje ti govorim, pljesni svaki put kada u riječima čuješ glas Š! (šal, šuma, sunce, koš, kišobran, torba, riba, trešnja) Za naprednije - Na kojem si ga mjestu u riječi čuo/la? (na početku, u sredini, na kraju riječi)

Koje se slovo pojavilo najviše puta? - Roditelji čitaju niz riječi s tim da se učestalo ponavljaju riječi koje imaju zajedničko početno slovo. Dijete treba uočiti da se baš to zadano slovo pojavilo najviše puta. Na primjer: riba, ruka, noga, ruža, ris, lav, reket, riža, rep, sunce, ravnalo, račun, rijeka...(dijete treba uočiti prisutnost glasa R u riječima)

Pronađi isto! . Kada kažem rak-lak/saša-šaša/ruka-luka/sok-sok/lula-lula, je li to što sam rekla bilo isto ili različito?

Igra uočavanja početnog glasa u riječima

Koji prvo glas čuješ kada kažem: aaauto, šššššuma, ssssir, mmmmiš (ukoliko dijete ne uoči odmah početni glas,

roditelji ponavljaju još jednom riječ uz naglašavanje 1. glasa)

Kartice sa slovima – roditelji i dijete izvlače po jednu karticu, svatko mora smisliti riječ koja počinje odabranim slovom (S-sir, Š-šal...)

Papirići sa zadanim slovima dijete treba naljepiti na predmete u svojoj okolini čiji naziv počinje zadanim slovom

Igra uočavanja završnog glasa u riječima

Koji zadnji glas čuješ u riječima sirrr, miššš, nosss, okooo...

Pronađi glas! - Kada kažem RAK, zadnji glas je ___; Pronađimo koja još riječ završava tim glasom! Kada kažem jastuk i auto, čuješ li u nekoj od tih riječi glas K na kraju?

Igre povezivanja glasova u riječi

Koju riječ čuješ kada kažem (glasove izgovarate slijevajući jedan glas u drugi, a ne odsječeno) R-A-K, M-I-Š, N-O-S, O-K-O, N-O-G-A, A-U-T-O, K-U-Ć-A, O-B-L-A-K, J-A-B-U-K-A (broj slova koja ćete prezentirati djeci prilagodite mogućnostima djeteta - počnite s jednostavnijim riječima)

Zahvaljujem na suradnji.

Učiteljica Ines Falak